

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2021/22:54

SVERIGES
RIKSDAG

Torsdagen den 8 september

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag finner frågan om medgivande till deltagande på distans för ledamöter och tjänstepersoner besvarad med ja.

§ 2 Transport-, telekommunikations- och energifrågor
Statsrådet Khashayar Farmanbar
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 26 juli 2022
Information och samråd inför extrainsatt möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 9 september 2022

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Khashayar Farmanbar med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde där vi ska diskutera energifrågor. Vi inleder med återrapporten.

Anf. 3 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Tack, herr ordförande! Det är bra att vi kan ses, trots att vi alla parallellt med detta är upptagna med lite annat också.

Nämnden har tagit emot en skriftlig rapport från det extrainsatta rådsmöte som ägde den 26 juli. Om ni har några frågor svarar jag gärna på dem. Räcker det som återrapportering, eller vill ni att jag ska gå igenom mer?

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Det brukar vara en standardåterrapportering. Det är alltså korrekt uppfattat av statsrådet.

Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag har en fråga till statsrådet om återrapporten. Vi har alla tagit del av den. Den behöver alltså inte läsas upp. Men jag kan inte av den utläsa att regeringen följde det mandat som nämnden gav inför det mötet. Ett antal tillägg gjordes av nämnden.

Min fråga är alltså om statsrådet följde mandaten från EU-nämnden, eller hur han ser på det.

Anf. 6 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Min uppfattning är att vi naturligtvis följde de fastslagna mandaten. Om det gäller något specifikt svarar jag gärna på hur vi gjorde, men min uppfattning är att vi följde mandaten.

Anf. 7 JESSIKA ROSWALL (M):

Det var ett antal stycken som lades till regeringens ståndpunkt den gången. Jag kan ta som ett exempel bara att mandatet bland annat innefattade att de medlemsstater som planerar att stänga reaktorer bör göra vad som krävs för att de ska fortsätta drivas. Det är ett exempel. Det finns flera andra.

Av återrapporten kan man inte riktigt se att bland annat det nämndes.

Anf. 8 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Det framfördes att Sveriges ståndpunkt är att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraften, är viktiga i det här arbetet och det här skedet.

Däremot höll vi oss till principen att inte peka på hur enskilda länders energimix ska se ut, eftersom vi också har en diskussion om att vi inte vill att de ska peka på oss angående detta. Den avvägningen gjorde vi baserat på att kammarens sammansättning är sådan att det finns en majoritet som är för att framföra just att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraft, är viktiga och naturligtvis ska användas, men det ska göras utan att peka på hur andra länders energimix ska se ut.

Anf. 9 JAN ERICSON (M):

Jag reagerar väldigt starkt på diskussionen om att vi inte ska lägga oss i vad andra länder gör när det gäller energiförsörjningen. Det Tyskland gör i dag påverkar ju direkt de svenska elpriserna och den svenska elförsörjningen. Det är inte en nationell tysk fråga. Jag har flera gånger lyft upp i EU-nämnden att Sverige bör markera tydligare mot Tyskland. Jag är jätteförvånad över att vi inte gör det.

Nu ska Tyskland stänga ned en reaktor till. De skjuter på nedstängningen av två reaktorer. Men en reaktor till ryker vid årsskiftet, i den allvarliga situation vi är i just nu. Det är helt obegripligt att regeringen inte kan höja tonläget mot Tyskland. Det är min personliga åsikt. Det är inte förankrat i partiet, men jag tror att de flesta håller med mig.

Anf. 10 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Sveriges principiella ståndpunkt är och har varit att vi inte lägger oss i andra länders energimix, oavsett om det gäller Tyskland eller Frankrike. De bidrar just nu väldigt mycket till höga elpriser i Europa genom att hälften, lite mer än hälften, av deras kärnkraftsflotta står helt still på grund av korrosionsproblem. Och den andra halvan har problem på grund av vädret. Det är för varmt för att man ska kunna kyla ned, och därför går de på lägre effekt.

Samtidigt vill inte vi att andra länder ska lägga sig i vår energimix. Det har varit en ganska tydlig, vägledande princip som Sverige har hållit sig till under lång tid. Men det betyder inte att vi inte kommer med synpunkter när det gäller att alla länder bör se över möjligheten att använda fossilfria energislag, inklusive till exempel vindkraft, bioenergi och kärnkraft. Det gör vi alltså.

Det är dock en fråga om nyans och förmåga att hålla en god ton gentemot andra länder. Det gör att vi försöker hålla oss balanserade i detta.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten och informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Möjliga nödgärder för att mildra höga energipriser. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 12 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Herr ordförande! Vid det extrainsatta energiministermötet i morgon fredag väntas en diskussion om akuta åtgärder för att hantera de höga energipriserna. Kommissionen menar att dagens elmarknadsmodell inte är skapad för den extrema situation vi befinner oss i. Vi kan förvänta oss förslag från kommissionen i närtid vad gäller krisåtgärder inför vintern och utveckling av elmarknadsmodellen på lång sikt. Inför ministermötet har

ordförandeskapet tagit fram ett underlag med olika alternativ på åtgärder och frågor för att vägleda den diskussionen.

När det gäller den pågående energikrisen i Europa är Sveriges föreslagna ståndpunkt, vilken vi framför, att den pågående energikrisen i Europa med rekordhöga elpriser är till stor del medvetet framkallad av Ryssland, som har strypt gastillförseln till EU. Det bekräftas också av såväl det internationella energiorganet som EU-kommissionen och i princip samtliga andra medlemsländer som också lyfter fram detta.

Regeringen anser även att EU behöver agera kraftfullt och gemensamt för att så snabbt som möjligt mildra situationen och hitta kostnadseffektiva lösningar som minskar omfattande negativa effekter. Regeringen delar kommissionens uppfattning att dagens elmarknadsmodell inte är konstruerad för den krissituation som vi nu befinner oss i.

Regeringen välkomnar därutöver kommissionens ambition att snabba på arbetet med att ta fram tillfälliga akuta åtgärder och att arbeta med strukturella reformer av EU:s elmarknadsmodell som kan leda till lägre energipriser på både kort och lång sikt. Regeringen anser att elpriserna på den europeiska elmarknaden behöver frikopplas från gaspriserna, det vill säga att vi måste minska påverkan av höga gaspriser som ger effekt på elräkningarna. Alla alternativ bör utvärderas skyndsamt.

Regeringen anser också att energieffektivisering, energibesparingar och smart energianvändning är effektiva och snabba sätt att bekämpa höga energipriser, öka EU:s försörjningstrygghet och visa solidaritet med Ukraina. Det bekräftades också av Energiforsks nya rapport, som ni har sett. Där visas att en energibesparing på 5 procent på europeisk nivå kan leda till avsevärt lägre elpriser i till exempel södra Sverige.

Övergripande anser regeringen att omställningen till fossilfria energislag, inklusive vindkraft, bioenergi och kärnkraft, behöver påskyndas för att minska EU:s beroende av fossila bränslen. Angående de förslag som finns i diskussionsunderlaget för mötet ser regeringen stora fördelar med förslaget om en koordinering av minskad elförbrukning på EU-nivå. Förbrukningsminskningar får större påverkan på elpriset om alla medlemsstater genomför dem tillsammans.

Regeringen stöder också en snabb utredning av förslaget om ett temporärt referenspris på elproduktion med låg marginalkostnad samt återbetalning till kunderna, för att se om det är lämpligt att genomföra. Jag noterar att det här finns likheter med regeringens förslag om högkostnadsskydd, som Svenska kraftnät har fått i uppdrag att genomföra.

Regeringen välkomnar att frågan om att öka likviditeten på den finansiella marknaden, som Sverige redan har fattat beslut om, lyfts upp också på EU-nivå. Fler länder behöver delta i detta. Det är en av sakerna som diskuteras.

Regeringen är också öppen för utredning av åtgärder om temporärt pristak för gas till elproduktion, förutsatt att det sker i form av en riktad och begränsad temporär åtgärd som ska kunna motiveras ur både ett kundperspektiv och ett klimatperspektiv. Därför bör förslaget även kombineras med en besparingsåtgärd, så att man i så fall minskar den totala användningen av gas.

Regeringen anser att åtgärder som har negativ effekt på integriteten i EU:s utsläppshandelssystem ska undvikas.

Det finns naturligtvis fördelar och risker med alla förslagen. Flera förslag kan också kombineras och skulle tillsammans kunna minska gasprisets påverkan på elpriset. I den diskussionen deltar vi aktivt och konstruktivt.

Anf. 13 BENGT ELIASSON (L):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Vid näringsutskottets sammanträde i går lade Liberalerna återigen fram ett reviderat förslag till svensk ståndpunkt när det gäller de här frågorna. Jag ska, enligt tidigare instruktioner från herr ordföranden, inte öda nämndens tid genom att läsa upp det igen. Det borde vara väl känt för nämnden. Jag yrkar därför att nämnden i stället antar den reviderade ståndpunkten från Liberalerna.

Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Det händer mycket samtidigt på det här området. Det är bra.

Vi är alla också inne i en valspurt, och tydligen är alla medel tillåtna i en sådan situation. Men jag måste ändå ta tillfället i akt och säga att det var lite väl magstarkt av regeringen att häromveckan kalla till en presskonferens och säga att Sveriges regering avser att agera på EU-nivå. En av rubrikerna på regeringens hemsida är också: Förslag till EU. Regeringen ger sken av att man ska lägga fram ett förslag om att frikoppla gasen från elmarknaden.

Sanningen är den att det är något som EU har jobbat med under lång tid. Det gäller kanske inte just det förslaget, men det är ett av förslagen. Vi kan såklart träta om vem som sa vad och när. Jag kommer att fortsätta att framhålla att Moderaterna under lång tid har påtalat att det säkerhetspolitiska läget påkallar att vi har en säker energiförsörjning inom EU. Med all respekt, statsrådet, tycker jag att vi ska vara tydliga med att förslagen som vi här pratar om kommer från kommissionen och inte från Sveriges regering.

Med det sagt har jag också en fråga med anledning av presskonferensen. Jag kunde nämligen ta del av att statsrådet enligt förslaget, som alltså kommer från kommissionen och inte från regeringen, skulle söka kontakt med sina kollegor och skapa allianser. Jag har därför en fråga om vilka allianser man har skapat.

Jag skulle också vilja följa upp en fråga som jag ställde i går på utskottets möte. Jag tolkar både det som sägs i dag och den skriftliga ståndpunkten som att det som regeringen driver är just det här med att frikoppla gasen från elmarknaden. Det är ett av flera förslag som har cirkulerat från kommissionen.

Men jag har också noterat en sak i olika tidningar; vi talade också lite om det i går i utskottet. I går höll von der Leyen ett tal med fem punkter. I vissa medier har det framställts som att det är det som man ska diskutera. Där finns inte det förslaget med, det som regeringen säger sig ska driva, även om man säger att man ska diskutera och stödja alla andra punkter förutom det med EU ETS. Jag undrar därför om det är det enda förslag som regeringen avser att driva.

Slutligen vill jag ge mitt stöd till Liberalernas tilläggsförslag, vilket vi gjorde även i går på utskottet. Jag vill också passa på att förekomma

statsrådet – vi hörde redan i återrapporten vad han kommer att invända med – och säga att det är precis som regeringen och kommissionen skriver; EU behöver agera tydligt, gemensamt och solidariskt. Då anser jag att det är vår rätt att påpeka att vi drar vårt strå till stacken och att alla vi som har fossilfri elproduktion, förnybar och kärnkraft, bör fortsätta med den för att säkra en stabil energiproduktion. Det är också att bidra till den solidaritet som vi nu behöver inom EU.

Anf. 15 JENS HOLM (V):

I stort står vi bakom regeringens ståndpunkt. Vi tycker att det är väldigt viktigt att vi inte bara har tillfälliga åtgärder utan att man nu fattar beslut om strukturella förändringar av den här marknaden. Vi ser ju att marknaden inte fungerar i skarpt läge, och det blir en absurd situation när till exempel vi i Sverige har ett sådant enormt stort elöverskott men samtidigt smittas av väldigt höga priser som är en direkt följd av de höga gaspriserna.

Därför tycker vi i Vänsterpartiet att det är fullt rimligt att vi i Sverige kan få reglera vår elmarknad så att vi kan sätta våra egna priser. Sedan ska vi förstås fortsätta att exportera vårt överskott. Jag vill därför passa på att vidhålla den avvikande mening som vi anmälde i näringsutskottet om Sverigepriser och 100 procent förnybar energi.

Jag har två konkreta frågor till minister Farmanbar. Den första handlar om att vi skulle vilja ha mer konkret information om hur prissättningen av gas ska kunna frikopplas från elsystemet, för inte vare sig i det här underlaget från kommissionen eller från regeringen får vi ju några konkreta förslag på hur det ska gå till.

Min nästa fråga rör förslag D i kommissionens förslag, nämligen att man ska använda vinsterna från energibolagen. Det är fullt rimligt. Även om de har kapitalbrist så har de gjort gigantiska vinster, och dessa vinster måste tas in till staterna och vidare till medborgarna. Men jag hör ingenting från ministern om vad han anser om att ha någon form av skatt eller avgift, tillfällig eller permanent, på energibolagen för att sänka deras övervinster. Vad anser den svenska regeringen om förslag D i underlaget?

Anf. 16 MARIA FERM (MP):

Jag stöder det också i stort, men jag vill passa på att följa upp den avvikande mening som vi hade i näringsutskottet om fossila subventioner.

Anf. 17 RICKARD NORDIN (C):

Ordförande! Överlag tycker vi nog att den ståndpunkt som finns är tämligen bra, men det fanns en del i de kommentarer som statsrådet gjorde här som jag blir väldigt nyfiken på. Han pratade lite om någon typ av prisreglering på el med låg marginalkostnad och någon typ av återbäring till kunderna. Det vore väldigt bra att få det utvecklat vad detta betyder i praktiken, för jag ser inte riktigt att det ryms så tydligt i den nuvarande ståndpunkten.

Jag är också lite nyfiken på vad statsrådet anser att man pratar om för koordinerad energibesparing. Kan man ge några exempel annat än att man uppmanar alla att jobba tillsammans, för det är väl ganska självklart? Jag skulle jättegärna få detta lite förtydligat för att kunna ta ställning till om vi

faktiskt ska stå bakom ståndpunkten eller inte. Framför allt det förstnämnda gjorde mig nämligen lite oroad.

2021/22:54
8 september

Anf. 18 CAMILLA BRODIN (KD):

Tack, ordförande! Som bekant hade vi den här frågan uppe i går på näringsutskottet, och jag vill bara säga att jag står bakom Liberalernas förslag till ändrad ståndpunkt, för den här frågan är oerhört angelägen inte bara för Sverige utan för hela Europa. Jag står även bakom allt det som Jessica Roswall tog upp i sin frågeställning och tänker inte upprepa de frågorna.

Anf. 19 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för det förslag man har lagt fram här!

I går i näringsutskottet var det en diskussion där Sverigedemokraterna stödde den avvikande mening som då fanns kring att överväga att öka utbudet genom att återstarta fossilfri elproduktion som antingen har lagts ned eller som riskerar att stängas ned.

I och med att det är en marknad med utbud och efterfrågan menar vi att detta är någonting som är minst lika rimligt som att minska på efterfrågan. Man kan tycka att det är att lägga sig i andra länders energipolitik, men regeringens påpekande om att påskynda omställning till fossilfria energislag är ju minst lika mycket en markering av vad andra länder bör och ska göra. Därför tycker vi att man rimligtvis i samma andetag bör kunna påpeka vikten av att inte stänga ned sådan fossilfri elproduktion som annars kan riskera att stängas i närtid eller att åtminstone överväga att öka utbudet av fossilfri energi, vilket för den delen skulle ha en stor påverkan även i detta mer akuta skede. Detta är givetvis någonting som vi stöder även här i dag.

Anf. 20 BENGT ELIASSON (L):

Ordförande! Jag vill bara komplettera mitt tidigare inlägg med att jag står bakom Jessica Roswalls frågeställningar och vill också poängtera vikten av det i den krissituation som vi nu står i och som också energiministern påpekar snart sagt varje dag på presskonferenser.

Den förändrade ståndpunkten som Liberalerna nu har lagt fram innebär att vi faktiskt tar det på allvar och påpekar att det är allas solidariska möjlighet att stötta upp det europeiska systemet. Det är inte att blanda sig i andra länders energimix i den situation som vi befinner oss i. Jag förväntar mig faktiskt att regeringen också följer EU-nämndens beslutade ståndpunkt, vilken den än nu blir i slutskedet.

Anf. 21 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Ordförande! Tack, alla ledamöter, för frågor och tillägg!

Först bara en formaliafråga: I går i näringsutskottet var alla de förslag som har kommit in tilläggsförslag. Det gäller Liberalernas förslag som har fått stöd liksom förslagen från Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna men också Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag. Bara en formaliafråga så att det blir tydligt för mig att det är så det ligger till.

Jag vill börja med en principiell diskussion, för jag tror inte att vi är oense om saken, nämligen att det är rimligt att alla fossilfria energislag inklusive kärnkraften, för det är ju det som verkar vara lite elefanten i rummet ibland, behöver användas i samtliga länder i hela EU. Detta framför vi på ett så diplomatiskt sätt som går att göra utan att öppna för att någon annan fossilfri, hållbar lösning ska bli föremål för EU:s bestämmande, till exempel hur vi hanterar skogen och bioenergin. Det är ju egentligen det som ligger i botten. Vi anser att det är både rimligt, hållbart och fossilfritt att använda skogen för bioenergi, och vi har kämpat hårt för att försöka få EU och andra länder som vill peka på oss att hålla fingrarna borta från detta.

Naturligtvis finns det en diskussion i andra länder. Det finns de som anser att det inte är hållbart och att det inte är rimligt att använda det. Innan sommaren hade vi dock en diskussion i denna ädla nämnd om att det i dessa förhandlingar finns en diskussion och att vi också har kunnat driva EU dithän att man gör detta mer till en nationell kompetens snarare än att andra länder ska bestämma över detta.

Även om jag kan förstå och till stor del sympatisera med att i det här svåra läget måste EU:s alla länder kunna använda alla fossilfria energislag som de har till sitt förfogande – för oss är bioenergin väldigt viktig och för andra länder kan det vara kärnkraften – skulle jag ändå vilja att vi hittar en ståndpunkt där vi kan vara överens om saken men formulera det på ett sådant sätt att vi inte får tillbaka något som är avsevärt sämre för oss när det gäller till exempel bioenergin.

Det är en principiell fråga som jag tycker är viktig att kunna hålla fast vid, för det är naturligtvis så att vårt agerande inte bara blir enkelriktat. Börjar vi agera på ett visst sätt kan vi förvänta oss att andra länder börjar agera på liknande sätt gentemot oss.

Därför är jag naturligtvis beredd att hitta en bra kompromiss och en bra skrivning där vi framför att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraften, verkligen behövs i det här läget i hela Europa.

Låt mig gå igenom frågorna en och en. Moderaterna frågade om allianser; vilka vi har samtalat med. Jag har samtalat med många, och det gäller naturligtvis även tjänstemännen i Regeringskansliet, och det gäller även flera statsråd.

Konkret har vi haft samtal med Finland, Danmark, Tjeckien, Tyskland, Belgien och även Spanien. Vidare har vi haft samtal med EU-kommissionären för energi och EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen. Det pågår fortfarande diskussioner och samtal, och vi fortsätter ständigt att ta nya kontakter. Men för att ge en bild av alliansbyggande som pågår börjar det bli många samtal, och det gäller naturligtvis även de stora länderna i EU.

Vad avser vi att driva? Här kokar frågan ned till vad det innebär att frikoppla elpriset från priset på gas. Jag uppfattar att flera av frågorna går tillbaka till den principen. Det handlar om att minska gasprisernas påverkan på elpriset. Vi vill driva – naturligtvis med EU-nämndens stöd – den ståndpunkten. Vi har arbetat för att kunna göra det frikopplat från de samtal vi har fört med andra länder. Det kan göras på flera olika sätt. Ett sätt är att sätta pristak på gas. Det nämnde Ursula von der Leyen i går i sitt tal. Hon nämnde rysk importerad gas. Men principen att sätta ett pris på gas innebär att gaspriserna sjunker och därmed sjunker priset på el som

produceras med hjälp av gas. Det är ett sätt. Vi anser att det sättet endast ska användas om det kombineras med förbrukningsminskning. Det finns en risk att man därmed ökad gasanvändningen, vilket gör att man får avsevärt mycket mer klimatutsläpp än vad man hade velat ha. Dessutom har EU ingen större egen gasproduktion. Börjar man använda gas och gör den artificiellt billigare, får ned priserna till normalnivåer, kan den ta slut. Ingen blir gladare eller hjälpt av ett sådant läge. Därför bör en sådan åtgärd kombineras med förbrukningsminskning så att gasanvändningen minskas. Redan i dag har EU minskat sin gasanvändning med nästan 15 procent. Sverige har minskat sin gasanvändning med 20 procent.

Detta är alltså ett sätt att minska gasprisernas påverkan på elpriset och frikoppla den. Ett annat sätt är att hitta de övervinster som finns på marknaden och se vad referenspriset på gas borde vara och vad det är just nu. Då syns mellanskillnaden. Där kan man hitta mekanismer, till exempel liknande de som vi har hittat på elmarknaden för Sverige med Svenska kraftnät. Bland tariffavgifterna för att återföra fanns en mekanism att använda på elmarknaden. Liknande mekanismer är att via avgifter eller tariffer kunna återföra de övervinster som uppstår tillbaka till kundkollektivet. Det diskuteras om det går att göra samma sak skattevägen. Poängen är att på ett eller annat sätt hitta en metod att återföra pengar från övervinster som uppstår mellan referenspris och överpris, spotpris, och ta tillbaka pengarna till kundkollektivet.

Det innebär att prissignalen finns kvar på marknaden samtidigt som man minskar gasprisernas effekt på elpriserna. Det är också ett sätt som diskuteras. Även om det inte ordagrant i kommissionens förslag står att frikoppla gas från el, för att det inte finns en kabel att dra isär på det sättet, är de åtgärder som radas upp precis de som vi eftersträvar, det vill säga att minska gasprisernas påverkan på elpriset.

Vänsterpartiet lyfte upp frågan om Sverigepriser. Jag uppskattar att ni lyfter upp frågan som en långsiktig åtgärd. Långsiktigt är detta en sak som man absolut bör kolla. Kortsiktigt kan detta innebära att om vi artificiellt sänker priserna i ett prisområde kan mer elektricitet förbrukas eller inte. Det är en fråga. Det vi vet att priserna på exporten kommer att öka ytterligare. Det kommer att ses som ett handelshinder gentemot andra länder i ett läge där de behöver stå emot ett brutalt ryskt energikrig och en olaglig rysk invasion i Ukraina.

Om vi bara tittar på elområdet kan ett handelshinder under vissa perioder gynnsamt för Sverige. Det är inte gynnsamt under de få timmar per år då det faktiskt råder ett importberoende. Då blir det någon form av reaktion tillbaka. Dessutom använder vi gas för en del samhällskritisk verksamhet. Även om Sverige är en stor gasförbrukare använder vi gas som vi köper på marknaden av andra länder. Att starta en handelsdispyt kan smitta av sig även på vår förmåga att inhandla till rimligt pris för att stödja våra viktiga verksamheter.

Därför bör en Sverigeprisdiskussion eller prisreglering på marknaden och exportdiskussioner föras tillsammans med EU på lång sikt och inte genomföras enskilt under pågående kris.

Jag tror att jag har nämnt vinster från bolag. Jag har även nämnt frikoppling.

Miljöpartiet lyfte fram fossila subventioner. Jag har stor förståelse och respekt för den ståndpunkten. Här vill jag vara ärlig med nämnden, men

om EU skulle hamna i ett läge där man sänker gaspriset är det tekniskt sett en subvention till gaspriset. Det är så det genomförs, det vill säga att sätta ett pristak på gasen. Men om man kombinerar det här med förbrukningsminskning blir det netto mindre utsläpp, och det är det regeringen menar i den föreslagna ståndpunkten. Det måste motiveras utifrån ett klimatperspektiv. Om man lyckas sänka priset på gas blir den mer lönsam än kol, som släpper ut avsevärt mer. Att använda gas i stället för kol är i sig en klimatåtgärd, även om det känns galet att säga att gas skulle vara en klimatåtgärd – men det är jämfört med kolen. Det finns fördelar att göra detta, även om vi är fullt medvetna om att vägen framåt är att bli helt fossiloberoende.

Centerpartiet frågade om prisregleringar. Jag tror att jag gav en förklaring i mitt långa inlägg.

Sedan var det en fråga om koordinerade energibesparingsåtgärder. I går presenterade regeringen ett förslag där vi ger Svenska kraftnät ett uppdrag att proaktivt upphandla förbrukningsminskning på elmarknaden. Det kan vara att prata med en industri som har möjlighet att flytta sin förbrukning från toppplastimmarna för att använda vid ett annat tillfälle. Det kan ha stor effekt på priset på hela kundkollektivet, samtidigt som den industrin har möjlighet att få betalt för att flytta sin förbrukning. Görs detta koordinerat på EU-nivå, vilket men verkligen bör göra, kan det ge avsevärda effekter på prissänkning för hela unionen, i synnerhet för södra Sverige. Det som vi anser bör göras.

Detta är också ett av förslagen som finns från kommissionen. Det är förslag C hos kommissionen.

Jag har försökt att svara, och jag hoppas att jag inte har missat någon fråga.

Anf. 22 RICKARD NORDIN (C):

Tolkar jag statsrådet rätt att när han pratade om något slags prisreglering på el med låg marginal är det en effekt av att man har ett takpris på gas? Är det själva förslaget? Eller fanns det andra förslag? Det uppfattade jag i så fall inte.

Det har diskuterats skatter på vinster som bolagen har gjort. Är det bara på gasmarknaden man ser detta, eller tänker man sig detta på hela elmarknaden? Vad är regeringens åsikt om detta? EU har ju ingen beskattningsrätt, så det här är något som Sverige i så fall skulle införa självt på eget bevåg även om man kan diskutera att man borde göra likadant i hela EU. Men det finns inget tvång. Vad är regeringens åsikt om särskild skatt på elbolagen med tanke på att det inte finns så många gasbolag i Sverige?

Anf. 23 JENS HOLM (V):

Tack för instämmandet om Sverigepriser, men vi tror att det går att införa fortare än det som ministern resonerar om. Men vi kan ta detta vi ett annat tillfälle.

Jag har samma fråga som Rickard Nordin ställde om skatt på energibolagen. Ministern gav en redogörelse för hur kommissionen resonerar, men min fråga, och säkert flera andras, handlar om vad den svenska regeringen anser. Ska vi ha en skatt/avgift på energibolagens övervinster?

Anf. 24 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Jag tackar frågeställarna. Man kan säga att regeringens grundposition är att vi inte är för skatt på EU-nivå över huvud taget. Det är en grundinställning. Skatterna bör vara nationella, och så ska det vara.

Sedan var det pristaksdiskussionen. Vi har pratat om flaskhalsintäkterna i synnerhet i Sverige. De kommer från prisskillnaderna mellan billigare kraftslag, till exempel vattenkraften i norra Sverige och högre efterfrågan och marginalkostnader i södra Sverige. I praktiken är det ungefär samma effekt som vi ser i Tyskland och även i kommissionens förslag – även om vind- och kärnkraft i söder inte betalar avgifterna.

Vi kommer att använda flaskhalsintäkterna för att skydda konsumenterna från högre elräkningar. Det finns förstås skillnader, och vi kommer att bedöma om förslaget om windfall taxation är rätt för Sverige eller inte. Det är därför jag inte ger ett tydligare svar, utan vi analyserar fortfarande skatteförslaget. Det pågår fortfarande diskussioner om det är den vägen eller en avgiftsväg som vi kommer att ta.

Det finns ibland vissa problem med att använda skatten på det sättet eftersom det inte finns en tydlig vinstsamlare i det läget. Våra stora energibolag – så ser det ut i många länder, i synnerhet i Sverige – försäljer, prissäkrar, sin elproduktion, ibland upp till tre år. De säljer en del av elen till ett fast pris år ett, för att teckna in hela årets produktion sedan tre år tillbaka. Det innebär att en del av de stora bolagen i dag inte gör särskilt stora vinster, trots höga priser på marknaden, därför att de har försålt, förförsäkrat, sina priser. De har gjort så gentemot de så kallade hedge-bolagen i mitten som försäkrar priserna.

En del av bolagen har försäkrat sig för att köpa in till lågt pris och kan i dag sälja till högt pris och tjäna mycket pengar. En del av bolagen har i sin tur också "hedgat" priserna ut mot kund. I det fallet finns en del stora industrier som har försäkrat sina priser sedan tidigare, mellanhanden får inte ett högt pris och elproducenterna får inte ett högt pris. Därmed är hela kedjan på ett lägre pris. Däremellan finns alla möjliga kombinationer. Det finns industrier, bolag eller privatpersoner som inte har försäkrat sina priser. Det finns elhandlare däremellan som har försäkrat inköpet men inte försäkrat försäljningen, eller tvärtom. Det gör att det ser olika ut var pengarna ansamlas eller ens genereras.

Detta gör det lite svårare att analysera skattefrågan. Var ska den skatten tas ut och hur ska den vara utformad? Därför analyseras detta vidare.

Den modell vi har sett hittills med Svenska kraftnät, tarifferna, flaskhalsintäkterna, är ett sätt att komma åt en del av kedjan där vi ser en pengansamling. Vi behöver analysera vidare.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar statsrådet för förklaringarna och kommentarerna. Jag vänder mig tillbaka till Bengt Eliasson, Liberalerna. Statsrådet gör en invit till att försöka hitta gemensamma skrivningar. Eftersom Liberalerna står bakom ursprungsförslaget som lades fram i näringsutskottet får också Bengt frågan från undertecknad.

Anf. 26 BENGT ELIASSON (L):

Ordförande! Såsom förslaget ligger nu och svaren från återrapporten från förra mötet står vi fast vid den ståndpunkt som vi lade fram vid

näringsutskottets möte. Jag ser inte att det finns anledning eller möjlighet att återigen försöka hitta en kompromiss, som vi gjorde sist.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Då vänder jag mig tillbaka till statsrådet för en eventuell kommentar.

Anf. 28 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Jag tackar för informationen. Jag har ingen mer kommentar.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag finner först och främst att det i dess helhet finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, men med det tillägg som har framförts av Liberalerna med stöd av Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna.

Sedan finns två oliklydande avvikande ståndpunkter, en från Vänsterpartiet och en från Miljöpartiet. Vänsterpartiet har en avvikande uppfattning från det framlagda förslaget av Liberalerna. Det inkluderas i Vänsterpartiets avvikande ståndpunkt.

Socialdemokraterna ställer sig bakom regeringens ursprungsförslag. Jag vet inte hur andra partier gör i det här sammanhanget.

Miljöpartiet avviker mot Liberalernas förslag. Centerpartiet likaledes.

Med dessa ord har jag sammanfattat förslaget, som är regeringens här redovisade inriktning och tillägget från Liberalerna, Kristdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Beredskap inför nästa vinter. Det är också en diskussionspunkt.

Anf. 30 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Herr ordförande! Vid ministermötet väntas en lägesuppdatering och diskussion om beredskapen inför den kommande vintern. Ordförandeskapet har tagit fram ett diskussionsunderlag, inklusive en fråga om hur situationen ser ut i medlemsländerna och om man ser behov av ytterligare åtgärder på EU-nivå för att hantera beredskapen inför vintern.

Regeringen välkomnar utbyte och samordning av frågor gällande energiförsörjningen och kommer att betona vikten av solidaritet och samarbete i detta.

Vid mötet avser regeringen att framföra att det svenska gaslagret är i stort sett fyllt och att svenska företag också lagrat gas i danska lager. Den senaste statistiken tyder på att målet om 15 procents förbrukningsminskning också nås.

Vad gäller elförsörjningen avser regeringen att informera om att Sverige överlag har ett elöverskott men kan vara beroende av import under vissa timmar i vinter. Södra Sverige drabbas hårt av de elpriser som uppstår som följd av Europas beroende av rysk gas.

När det gäller värmesektorn avser regeringen att understryka vikten av att underlätta användningen av inhemska biobränslen för att säkerställa försörjningen utan att i onödan orsaka ökade koldioxidutsläpp.

Alla inhemska fossilfria energislag, inklusive vindkraft, kärnkraft och bioenergi, behöver kunna bidra. Energieffektivisering behöver också bidra, inte minst på kort sikt.

Den svenska beredskapen är ur försörjningssynpunkt god, men hanteringen av energipriserna inom Europa kommer att vara avgörande för hur vi tar oss igenom denna pågående kris.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Jag önskar lycka till på det kommande rådsmötet och naturligtvis en fortsatt solig dag. Tack för närvaron i dag.

Anf. 32 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S):

Tack detsamma!

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Transport-, telekommunikations- och energifrågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M).....	2
Anf. 6 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	2
Anf. 7 JESSIKA ROSWALL (M).....	2
Anf. 8 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	2
Anf. 9 JAN ERICSON (M)	3
Anf. 10 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 12 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	3
Anf. 13 BENGT ELIASSON (L)	5
Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M).....	5
Anf. 15 JENS HOLM (V)	6
Anf. 16 MARIA FERM (MP)	6
Anf. 17 RICKARD NORDIN (C).....	6
Anf. 18 CAMILLA BRODIN (KD).....	7
Anf. 19 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	7
Anf. 20 BENGT ELIASSON (L)	7
Anf. 21 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	7
Anf. 22 RICKARD NORDIN (C).....	10
Anf. 23 JENS HOLM (V)	10
Anf. 24 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	11
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 26 BENGT ELIASSON (L)	11
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 28 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	12
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 30 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	12
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 32 Statsrådet KHASHAYAR FARMANBAR (S).....	13